

N:o 129.

Ank. till Riksd. kansli den 27 april 1909, kl. 4 e. m.

Utlåtande, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående upplåtelse af kronan tillhörande jordägareandelar i grufvor.

(I. A.)

I en till Riksdagen aflåten, till statsutskottet för förberedande behandling remitterad proposition (n:o 160) af den 19 mars 1909 har Kungl. Maj:t under åberopande af bilagdt utdrag af statsrådsprotokollet öfver jordbruksärenden för samma dag föreslagit Riksdagen att för tiden intill den 15 maj 1910 medgifva, att Kungl. Maj:t må äga åt svenska män, i den ordning Kungl. Maj:t bestämmer, mot årlig afgift och under de villkor i öfrigt, Kungl. Maj:t fastställer, under en tid för hvarje gång af högst tjugu år upplåta begagnandet af kronan tillhörande jordägareandelar i grufvor, med rätt därjämte för den, som erhållit upplåtelse, att vid upplåtelse tidens utgång äga företräde till förnyad upplåtelse, därest sådan ifrågakommer.

Till ofvannämnda statsrådsprotokoll har departementschefen i ärendet anfört följande:

»Under en följd af år har Riksdagen för ett år i sänder, räknadt från och med den 15 maj ena året till samma dag följande år, medgifvit, att Kungl. Maj:t skulle äga åt svenska män, i den ordning Kungl. Maj:t fastställde, under en tid för hvarje gång af högst tjugu år mot afgift och villkor i öfrigt, som det skulle tillkomma Kungl. Maj:t att bestämma, upplåta begagnandet af den kronan till-

kommande jordägareandel i grufva, med rätt därjämte för den, som erhållit upplåtelsen, att vid upplåtelsetidens utgång äga företräde till jordägareandelens öfvertagande äfven för en förnyad upplåtelseid, därest sådan ifrågakomme. Dylikt medgifvande lämnades äfven af 1908 års Riksdag för tiden intill den 15 maj detta år.

Enligt gällande grufvestadga skall å kronojord, som innehafves under ständig besittningsrätt eller är anslagen till boställe, kronoåbon eller boställshafvaren tillgodonjuta jordägareandelen. Det är således endast ifråga om annan kronojord, som förenämnda medgifvande kan komma att vinna tillämpning. Nu har Eders Kungl. Maj:t förut denna dag på chefens för justitiedepartementet föredragning beslutat föreslå Riksdagen antaga lag om ändrad lydelse af vissa §§ i grufvestadgan i öfverensstämmelse med ett af nämnda departementschef framlagdt förslag. Enligt detta skulle inmutning å annan kronojord än sådan, som innehades under ständig besittningsrätt eller vore till boställe anslagen, ej vidare kunna äga rum. I stället skulle rätt att å sådan jord, hvarå inmutning ej vidare skulle förekomma, eftersöka och bearbeta mineralfyndigheter af de slag, som nu äro föremål för inmutning, kunna vinnas under form af nyttjanderätt, på sätt hvarom vidare förmäles i det förslag till bestämmelser angående undersökning och tillgodogörande af mineralfyndighet å viss kronojord, hvilket jag förut denna dag haft tillfälle förelägga Eders Kungl. Maj:t. Några nya jordägareandelar i detta ords tekniska betydelse skulle således icke vidare uppkomma för kronan.

Då emellertid den ifrågasatta lagen är afsedd att träda i kraft först den 1 oktober innevarande år och således till dess nya jordägareandelar kunna tillfalla kronan samt dessutom redan uppkomna jordägareandelar alltjämt synas böra, såvidt möjligt, göras inkomstbringande genom utarrendering, torde ett medgifvande, motsvarande förenämnda af föregående årens Riksdagar lämnade, böra hos Riksdagen äskas äfven för nästa ettårsperiod.»

Utskottet hemställer:

att Riksdagen må för tiden intill den 15 maj 1910 medgifva, att Kungl. Maj:t må äga åt svenska män, i den ordning Kungl. Maj:t bestämmer, mot årlig afgift och under de villkor i öfrigt, Kungl. Maj:t fastställer, under eu tid för hvarje gång af högst tjugu år upplåta begagnandet af kronan till-

hörande jordägareandelar i grufvor, med rätt därjämte för den, som erhållit upplåtelse, att vid upplåtelsetidens utgång äga företräde till förnyad upplåtelse, därest sådan ifrågakommer.

Stockholm den 27 april 1909.

På statsutskottets vägnar:

G. BILLING.
